

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentissimæ Sanctissimæ Virginis Mariæ Matris Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1726

VD18 80217915

Consultatio XXIII. Templum fumans: ubi casu devotionis defenditur
contra Libertinos sæculi, & speciatim devotio erga SS. Virginem contra
impietatem Nestorianorum & Ebionitarum, quæ in dies ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-45581

CONSULTATIO XXIII.

Templum firmans, ubi causa devotionis defenditur contra Libertinos, seculi, & speciatim devotio erga Sanctissimam Virginem, contra impietatem Nestorianorum & Ebionitarum, qua indies renovatur.

Omo, qui nascitur absque armis, nihilominus ita proclivis est ad bellum, ut non solum hoc suis cieat inimicis, sed cohibere se non possit, quin eodem appetat maximos suos amicos. Ipsius cum illo conservatio ne carere quidem potest aliquo belli genere. Unus se oblectat defendendo opinionem contrariam opinioni amici sui, & eo quidem nomine, ut jucundum excitetur intellectus & ingenij praelium, ubi pugnat ac contendit ratio, & quandoque majori cum fervore disceptatur de victoria, quam si faciant, qui armatis digladiantur manibus. Alter suum afficit amicum innocenti quodam vulnere; aggreditur illum parva quadam & jocosa cavillatione, qua risum moveat Societati, ipsumque provocet, ad reddendum pares, vel etiam acriores illi: Et hæc jucundi hilarisque animi pugna est,

quæ placet omnibus, nisi pertingat ad intima & lethali vulnere famam sauciet & existimationem.

Sed sæpius indiscretio pugnantium, vel occulta quædam malitia in cordis intimo abscondita nimis quam pungit acriter, & crudeli plagâ vulnerat: Sentit læsus, & ad sui animatur defensionem, offensamque pro offensâ reddit; sicque id, cui prælusit fictum praelium, vero concluditur certamine, in molestas desinente animositates; & inde ad serias fit transitus disceptationes, quæ non nisi amaritudinem & fastidium relinquunt in animâ.

Et nos affecti sumus fastidio, sinistra videntes successum jocose cavillationis duorum juvenum nobilium, aliâs amicissimorum ob conformitatem genij, paræmque affectuum inclinationem, dum ambo non nisi mundanis intendebant relaxationibus: Sed unus illorum fuit tactus à Deo, considerans vanitatem conversationis, inutilitatem

tem vitæ, ac periculum salutis suæ; qui incipiens fastidire mundum, cogitationes suas & affectus suos felici metamorphosi convertit ad cælestia, seque aggregavit devotorum numero.

Alter idem affectu & vitâ permanens quamprimùm id observavit, & ipsius capit illudere devotioni; Quid somniorum foves ab aliquo tempore in tuo animo? aspicio te totum immutatum, videris non amplius valere mente, quæ indies te magis deserit; Quid abiit tua illa morum facilitas, quæ te omnibus reddidit amabilem? quid intendis facere? an vis esse devotus? ô sordidam & abjectam occupationem! haud credidissimam, tantâ te obrui posse fatuitate.

Respondit is ipsi magno cum fervore: Haud agrè fero, observari in me aliquam immutationem, fateor modicam quandam in me esse, quam ardentè exopto & esse & fieri majorem; Egi jam diu assecclam mundi & vanitatum ejus; deinceps amplius non agam, & amicitia, quæ me tibi devotum habet, maximo me afficit dolore, quòd videam, nondum fastidire te tam nefarijs Domini servitute. Quantum ad me, inveni mihi alium longè excellentiorem, volo esse DEI; intueor in eo, quod tu sordidam & abjectam nuncupas occupationem, pulchritudinem admirabilem, quâ mirè afficior; Et

ut veritatem tibi fatear; Volo deinceps esse devotus.

Itane, replicabat alter, exasperato in rugas vultu, & aliquantisper mæsto, omninò apertam sic tuam facis declarationem? summè puderet me, si ejusmodi obnoxius forem crimini, quòd ad summum summissâ voce insusurrarem auribus mei Confessarij, ut ab eo absolutionem impenderet mihi; sed tam audacter suam de hoc coram omnibus facere Confessionem, longè absit à me! Est is casus reservatus, à quo me vix absolveret: An ipsemet ignoras, quàm exiguò sint loco apud mundum devoti, qualémque penes viros honoratos obtineant existimationem? Abjecti homines, qui seipso faciunt ridiculos, quique sæpiùs.....

Hucusque nonnisi jocosè erat cavillatio, sed prosequens telam, telo acutissimo faucivavit cor, dum ita cavillari pertexit seriò; quòd sæpiùs devoti nonnisi vanam ostentarent & ostenderent apparentiam, ut decipiant simplices, maximaque sub velo pietatis abscondant scelera; quòd non tantùm non meliores essent alijs, sed potiùs, quòd pejores ac deteriores non agnosceret in mundo, quòsque minoris penderet; quòd essent homines absque pudore, absque fidelitate, absque conscientia, homines pleni magnâ sui ipsorum existimatione, qui se erigant in censores vitæ aliorum, reprehendant illicò omnia, quæ

Invidia Libertinorum contra devotionem.

que abjecto suo non arrident genio, putantes, se jus habere, eod quod devoti sint, contemptim adhibendi viros quosque honoratissimos, ita ut difficillima sit cum ejusmodi hominibus & impossibilis ferme conversatio: Et quantum ad me, fugio ipsorum congressum, quantum mihi licet, eod quod, unico verbo, non fidam ipsis velut hominibus nullius valoris.

(Hoc erat discerpere unguibus novi devoti viscera, qui ut illatum dissimularet dolorem, respondit his omnibus admodum acriter, quantumvis verissime. Miror, quâ ratione audeas dicere, quod pudeat te declarare te publicè servum Dei, dum te tuique similes non pudet declarare vos palam servos diaboli: an enim ignoratis, abominandam hanc bestiam nuncupari in Evangelio principem mundi. Imò omnes ij, qui assecras agunt mundi, & ipsius vivunt legibus, profitentur se fideles subditos esse diaboli; & adhuc ex eo gloriantur, volunt

que audire Viri honorati: & quantum ad me, tam probrosam, tamque despicabilem æstimo ipsorum conditionem, ut malle agere Carnificis vernam ac famulum.

Ultimum hoc Verbum offendit altetum acerrimè, nec ultra aures dare poterat loquenti; sed totus irâ percitus exclamavit: Desine, nec quenquam offende, non ego sum homo ejusmodi assuetus insultibus: Si ego videbam bene, adjicere ipsum armis manum, & horrendam inter illos fore stragem; mox igitur me interposui, ut ab invicem separarem ipsos. Il lustres Domini, inquebam, habeo, quod vobis dicam, non levis momenti, in Nomine Regis, (intelligebam autem magnum Regem Regum) ad hæc verba mox ambo se continuerunt: Siquidem loqui nobilibus in nomine Regis, est illis illicò occludere os, & aures recludere: Siluerunt igitur, in quiete me auscultaturi. Et ecce, quid ipsis dixerim.

ARGUMENTUM.

De absolutâ necessitate devotionis, cuicumque intrare volenti Regnum DEI.

ARTICULUS I.

Domini mei, nescio, an explorata sit vobis magna Majestatis suæ erga vos tum affectio, tum existimatio; hinc ex mandato, & in nomine ipsius

certos vos facio, quod is amet vos, suos velut filios, secumque statuerit cuilibet vestrum imponere coronam. Egregia sanè promissio, mox inquit mihi duorum unus, Dddd 3 in.

interpellans me; optarem illas tam esse certas, quam sunt magnificæ; Verum nimium quid dicis, ut tibi facias adhiberi fidem, & tantum nobis non est fiducia, ut illas expectemus.

DEUS est
Rex magis
magnificus
& munifi-
cus cunctis
Regibus
terrarum.

Verum est, fatebar ipsi, si loquerer de Rege terreno, habiturum te rationem dubitandi; siquidem cor illis tam amplum non est, ut externos velut suos amet filios: Et dein, non tam multiplices sunt illis coronæ, ut omnibus, quos amant, coronas possint imponere. Sed dico vobis adhuc plus, quam credatis. Loquor vobis de magno Rege Regum, & de supremo cæli Emphyrei Monarcha, coram quo omnes Reges terræ minores sunt minimo atomo. Ipse est, de quo loquor, & in nomine ipsius certos vos facio, quod amet vos, velut proprios suos filios, quodque unicuique vestrum intendit imponere coronam: Et vos, qui credere id non potestis de Rege aliquo terreno (eod quod promissiones hæc videantur vobis nimis splendida, nimisque magnificæ) minimè debetis dubitare de his quæ majores sunt absque comparatione; siquidem tam certæ sunt, ut totidem sint articuli fidei, qui credendi vobis sunt sub multâ damnationis aeternæ.

Est articulus fidei, quod Deus, qui magnus est Rex Regum, sit verè Pater vester, vósque aspiciat, vósque amet velut proprios suos

filios: Ipsemet vobis tribuit confidentiam compellendi indies ipsum hoc nomine, & petendi ab eo regnum ipsius: *Pater noster qui es in cælis: Adveniat regnum tuum.* An dubitare potes de veritate horum verborum cum ipsemet pronuntiaverit illa, nostròque inseruerit ori? An diffidere potes certitudini promissionis ipsius?

Est articulus fidei, quod amet te amore tam vehementi & accensissimo, ut omnium terrenorum Patrum amor, non sit nisi gelu & frigus in comparatione: Nam quale cor patris amare potest, sicut cor patris tui cælestis? Et quomodo magis amare te posset, quam sacrificando propriam vitam suam pro te, & tolerando amore tui configi se Cruci? Hoc nunquam videmus, fecisse aliquem Patrem pro filijs suis. Jam articulus est fidei, ipsum hæc ratione, hæcque mensurâ amare te: ipse est mortuus pro te, ita, pro te ipso; dico, pro propria personâ tuâ in particulari. Et post hæc dubites, an Majestas ipsius infintra te verè amet velut suum filium? O si aliquis Rex terrenus te amaret eod usque, quantum tibi foret gaudium; & tamen hoc nihil esset tui intuitu felicitatis!

Est insuper articulus fidei, quod intendat unicuique vestrum imponere coronam, & desideret possidere vos illam in omnem aeternitatem

Certitudo, habere nos Deum, qui nos amet velut filios

ten, &
sunt nobis
milit reg-
num suum.

tatem: De hoc dubitare non potestis; propterea enim ex nihilo fecit vos idoneos ad possidendum illam per creationem; propterea ex indignis, cujusmodi eratis ad illam possidendam velut filij Adæ, reddidit vos dignos, suos vos faciens nasci filios per sacrum Baptisma; propterea, cum obrutos vos videret innumeris debitis, & constitutos sub servitute peccati, solvit omnia debita vestra, vobisque acquisivit sui pretio sanguinis regnum æternum, quod vobis deliderat impertiri. An dubitatis, ipsum verè rem velle, pro quâ & tanta fecit, & tanta pertulit? Profectò, an minimum quid vos faceretis pro te, quam non velletis? Bene nòstis, quòd non. Nonne igitur meritò ab initio dixi, habere me res magni momenti vobis dicendas in nomine Regis? Nempe, quod amet vos vehementer, & intendat cuilibet vestrùm imponere coronam?

Substiti hic & aspexi generosos hos juvenes, qui contentissimi mihi videbantur auspiciatâ suâ forte; non jocabantur, nec cavillabantur ampliùs circa ea, quæ devotionis sunt, sed paratissimo erant animo; unde videns, iudicio meo ipsos esse dispositos ad recipiendam compositionem ratione habitæ suæ controversiæ, adjeci. Certus sum, Illustres Domini, vobis non esse cor tam ignavum, quin aspiretis ad ingentem hanc felici-

tatem; sed probè nòstis, nonnisi solos devotos fruituros illâ, omnèsque, qui devoti non fuerint, illâ fore privandos in æternum.

Quòmodo, Devoti? Respondit subasperè is, qui ab initio tam acriter oppugnaverat devotionem: An mihi persuadeas, daturum olim Deum regnum suum hominibus tam abjectis & despiciatis, quales sunt devoti? Viròsque honoratos, qui sine comparatione majoris sunt valoris, ipso fore privandos? Non possum hoc credere. Si sapiens mundi politia nunquam imponat coronam vertici alicujus hominis, quem omnes aspernantur; Numquid sapientia infinita Dei sui ipsius imminueret existimationem, si id ipsum faceret? Volebam quandoque legere certa devotorum opera, animi relaxandi gratiâ; Sed nihil inveni nisi figmenta, puerilitates, crepundia, nugæ infantiles, tolerandum adhuc foret, si nonnisi ibi ridicula invenissem; sed observavi hypocritas, falsos dolos, & malæ opera fidei: Alti qui, omnia simulationis illorum detegerat arcana; O Deus, quantas inveniret abominaciones! si non interpellassem ipsum, nondum secisset finem; sed illicò ipsum cohibui: Quid inquis, Domine? Illi, de quibus tuus est sermo, non sunt devoti, sunt impij; optimè novi, non paucos numerari in mundo devotos falsos; sed falsum aurum, non est aurum, falsus devotus non est devotus; ne

com-

Nonnisi enim devotæ dignæ sunt regna in æternum, quamvis mundus contempnat ipsas.

commisceas falsam monetam cum bonâ, nec confundas devotionem falsam cum verâ : Relinquo hic devotos falsos, qui idonei non sunt nisi ad deturpandum virtutem, quique satis contemni non possunt.

Quinam
devoti ap-
pellandi
sunt.

Loquor igitur solùm de veris devotis, qui tales sunt absque hypocrisis & simulatione ; loquor de devotione, quæ est absque fuce & absque fraude, cui alius non est scopus, nec intentio, nisi placendi Deo, nec cura alia, nisi cognoscendi omnes ipsius voluntates, ad perficiendum illas : Loquor de verâ pietate nobilium animarum, quæ, cum vecordix impurant, servire alteri, quàm Deo, se tantò magis credunt sublimatas, quantò magis abjectæ sunt coram infinitâ hâc Majestate, magisque subjectæ in omnibus divinæ ipsius voluntati. Loquor de constanti resolutione cordis generosi & verè fidelis Deo suo, quod omnem suam fidem devovere novit divino ipsius verbo, abs eo, quod interroget, quid dicet mundus ; quod collocare novit omnem suam confidentiam in magnificis ipsius promissis, quia aliquid expectet illius, quod ipsi mundus, vel id, quod fortunam vocamus, ipsi possit promittere ; quod tandem aspicere sub pedibus novit cum contemptu omnem hanc apparentem gloriam, omnemque hanc veram vanitatem, ad quam totus aspirat & suspirat mundus, quodque in mente suâ tolera-

re minima non possit, nisi ea, quæ ad cælos tendunt, desideria.

Ecce devotos & devotionem, de quibus mihi sermo est, quando dico, nonnisi solos devotos possessuros regnum æternum Dei : Vellet is illud impetiri omnibus suis filiis, eòquod ipsos vellet verè esse devotos. Sed major ipsorum pars privabuntur illo, eòquod non solum non velint esse devoti, sed insuper contemnant & persequantur eos, qui sunt, gloriantes adhuc de eo, quod devoti non sint. Judica, an meritò proscindas veros devotos tanto contemptu ? An æquum insuper sit, non æstimare, nisi eos, qui contemnunt Majestatem Dei, dum confunduntur declarare sese ceu servos ipsius ?

Benè video, confessus est mihi, satis congruere ea rationi, quæ dicis : Hinc aspiciens devotionem & devotos sub speciosâ, quam tribuisti illis, formâ, contemnere nollem ipsos : Nihilominus nomen hoc devoti tam infame est in mundo, ut vix portare id quisquam velit. Nemo est, qui haberi non velit vir bonus & honoratus in mundo ; sed qui devotus velit audire, vix invenies : Et si qui compellentur hoc nomine, plerique affectos se credent injuriâ.

Unde hoc est, interrogavi ipsum, nisi ex falsâ quâdam opinione, quâ præoccupatur mundus, dum credit, abjectum quid esse & contemptibile in nomine devoti, quod

Falsi devoti
& perfectiores
veræ devotionis
sunt æqualiter
damnabiles.

Tertullianus
de Apolog.
c. 1.
Unde si quis
quodammodo
in tam
despecta
sit apud
munda-

Tertullia-
nus Apo-
log. c. 2.

si devoti
persecu-
es verè
otiosis
et aqua-
dam
ilici.

Unde sic
quod no-
men devo-
ti tam de-
despicibile
sit apud
mandanos;

quod probrosum sit portantibus illud? Ecce nos hac in parte iterum devolutos ad tempora Tertulliani, qui conquerebatur in suo Apologetico de eo, quod idololatraz conceperint tam ingentem horrorem erga nomen Christiani, ut, quasi certissimi forent, enormissima quæque crimina in Augusto hoc nomine esse inclusa, satis fuerit, convinci quanquam de eo, quod illud portet, quatenus ad sævissima quæque condemnari posset supplicia; non judicabant necessarium, inst. tuere examen circa crimina, quæ commiserint; imò potius Trajanus Imperator prohibuit, ne ejusmodi examen institueretur; sufficiebat, confiteri ipsos, quod portarent hoc nomen: Jam confitebatur id libenter; non opus erat cogere ipsos ad confitendum crimen tam speciosum, de quo potius gloriabantur summè; sed cruciabantur, ut tormentorum vi illud abnegarent; & si solum ab ijs obtinere poterant ejusdem abnegationem, jam ab omni prostris absolvebantur roatu. Dicendum igitur est, ipsorum nomina, solum fecisse ipsorum crimina: *Solius nominis crimen est, quis nominum reatus*: Quæ justitiæ hæc

est forma, interrogabat ipsos Tertullianus, si aliud in me non est crimen, nisi meum nomen? dicite mihi, unde nomina contraxerunt culpam, ut supremo effici merentur supplicio? Indagate circa meam personam; si inveneritis crimina, quorum reus sum, punite illa; sed parcite meo nomini, quod est absque noxâ.

Dolendum sanè est, quod nostræ ætatis Christiani ita formè adhibeant nomen devoti, sicut temporibus illis, Christiani nomen adhibebant pagani: persecutione afficiuntur devoti, non propter crimina, quæ committunt, sed propter nomen, quod circumferant: Innocentes forent, si devoti non audirent: *Si damnas, cur non inquis?* an sufficit portare nomen Innocentis, ut reus quis sit & crimini obnoxius? si judicas, devotum dignum esse summo contemptu, cur prius non indagas circa crimina, quorum est reus, quibusque tam severam promeritus est pœnam?

Placet mihi reposuit, institua-
mus mox hanc informationem, &
videamus, an non meritò contra-
dicatur devotis, & omnibus ipso-
rum devotionibus?

Mundus
hodie ad-
hibet no-
men devo-
ti sicut o-
lim Genti-
les nomen
Christiani.

ARGUMENTUM.

Informatio pro & Contra devotionem.

ARTICULUS II.

Devoti, mihi dicere exorsus est, sunt ignavi, qui non recedunt à mundo, nisi quia mundus recedit ab ipsis; honoratorum fugiunt consortia virorum, quia non sunt ex numero illorum: Et quia satis animi non habent ad prosequendum jucundam quandam conversationem, nec satis meriti ad comparandum decenter cum alijs; oblectant non minùs semetipsos, quàm mundum, abscedendo se; eòquòd careant generositate vivendi & conversandi cum viris honoratioribus. Quando ad incitas nonnemo redigitur, nec amplius quidquam potest, amplectitur institutum alicujus devoti; præferret speciem, quasi illuderet mundo, cum à mundo se videat illudi.

Et ego respondebam, omnes illos, qui devoti non sunt, ignavos esse & summè vecordes, qui ideò inserviunt mundo velut mancipia, eòquòd satis animi non habeant nec generositatis, quâ se exstulant ad serviendum Deo, sicut pauperes coloni & agricolæ, qui ideò inserviunt bestijs, jumentis & pecoribus in campis, quia nec cogitatione quidem aspirare audent ad honorem & dignitatem, ut inserviunt alicui Regi vel Princi-

pi: Illi, quibus satis ingenii non est ad comprehendendum & exequendum ingens negotium æternitatis suæ, occupantur vilibus negotijs terræ, quæ nonnisi pueriles ludi sunt, dum interim negligunt acquisitionem regni æterni ipsis promissi à Deo: diceretis illis esse nonnisi bestiarum animam, quæ non cogitet nec de immortalitate hujus rationalis animæ sibi à Deo concessa, nec de æternitate, quam expectet post hanc vitam nec de alia quâpiam re magnâ, in quo suam ostendunt stupiditatem & abjectionem animi.

Respondeo secundo, omnes indevotos, magis adhuc ignavos esse quàm stupidos; si enim satis ingenij non habent ad conspiciendum pulchritudinem virtutis, minùs adhuc habent animi ad deducendum illam in opus: oporteret opugnare passiones suas, illasque vincere; sed ipsi dicunt, se id non posse; malunt ergò ignavè famulari velut mancipia. Oporteret exercere virtutes, quæ suas adjungunt difficultates, quæ superandæ sunt; sed ipsis ad hoc non satis est animi: oporteret sibi inferre vim ad rapiendum cælum, uti ait Evangelium & resistendum torrenti hujus mundi ipsos trahere volent.

Omnes indevoti, qui sunt in mundo sunt stupidi & ignavi

volentis cum multitudine in vitam omnino naturalem, totamque animalem; sed animam ipsi habent nimis mollem, nimisque infirmam; Oporteret denique non timere certum quoddam phantasma, quod appellant. *Quid dicitur?* quo terretur incutitur cunctis ignavis & pusillanimibus, unde & fugiunt velut infantes & plorant ad aspectum umbræ. An sit quidquam tam ignavum & vecors in mundo, quam non audere quidquam agere boni, ex metu, ne quem devoret immanis hæc bestia, quam nuncupant; *Quid dicitur?* Ecce tamen, quid tremore percellat omnes hujus mundi Thraſones, qui ita metuunt, ne habeantur devoti.

Non tantum est hoc, reposuit mihi, sed quod magis mihi displicet, est, quod videam, omnes devotos esse homines malè moratos, importunos, molestos, quibuscum vivere nemo possit, homines absque affectu, absque amicitia, à quibus sibi promittere nullus valeat aliquod in necessitate obsequium.

Unde hoc arguis? Dicebam ipsi: Bone Deus, quàm malè institutus es circa homines; profecto totum est contrarium; si querendus est aliquis in mundo, qui habeat omnes virtutes vitijs à te anumeratis contrarias, honestatem, benevolentiam, veram amicitiam,

in obsequendo fidelitatem ac promptitudinem, non invenies eum nisi inter veros devotos.

In primis si in mundo sunt homines, qui habeantur pro viris vere honestis, hi non sunt, nisi veri devoti: In quo enim constituis veram honestatem nisi in committendo nunquam actiones abjectas & probrosas, nisi nunquam ledendo tuam fidem, tuam conscientiam, tuum amicum; inviolabilem ipsi semper servando fidelitatem, custodiendo secretum ab ipso tibi commissum, vel sacrum quoddam depositum, nulli à te unquam revelandum? si vera honestas in eo consistit, ut aliquis sincerus sit in suis promissis, verus in suis verbis, candidus & rectus in omnibus suis actionibus, ita ut nunquam recedat in omnibus, quæ agit, ab obligatione suâ, certum est, nonnisi verum devotum, ita dispositum esse posse. Ratio est, quod cum collocaverit cor suum in manu Dei, ab ipso is capiat suam vivendi rationem, probè gnarus, ipsum semper esse actionum suarum testem, sicut & occultissimarum cogitationum cordis sui; se quoque facere nil posse, nec dicere, sed ne quidem cogitare contra virtutem, & contra honestatem, quod non displiceat oculis ipsius divinis: ô quàm procul abest ab eo, ut edusque præceps ruat! mallet enim mori, quam ipsi displicere. Mul-

Ecce 2 tum

Omnes vero devoti sunt viri honesti, boni amici & fideles.

es in
ti, qui
in
do
stupi-
ignavi

tum igitur in illo collocari potest fiducia, velut in viro verè honesto, utpote devoto: An similis fiducia in illis quoque collocari possit, qui cum devoti esse nolint reipsa non habent nec conscientiam, nec fidelitatem, nec timorem Dei, cum hæc absque devotione subsistere non possint.

Secundò si homines sunt in mundo benevoli, obsequiosi, affabiles, conversationis jucundæ & acceptæ, ij sunt veri devoti. Non sunt observandæ tantæ cautelæ cum ipsis, eodquod sinceri sint ac ingenui, absque ullâ agendi ratione affectatâ, nec tantæ circumspeditiones molestæ, quas observare oportet cum hominibus mundanis, ne forsan offendantur in re minimâ: Vera devotio, quam profitentur, admodum similis est pietatæ, quâ Sanctus Paulus efformat nobis imaginem Charitatis, quæ regina est virtutum.

1. Cor. 13.
v. 4.

Ipsa est patiens, inquit nobis, ut ex nullo offendatur, nisi ex eo, dum videt offendere Deum; ipsa benigna est & affabilis erga proximum, ne unquam mœrore afficiat ipsum; ipsa omnia in bonam suscipit partem, ita, ut malè nullius indicet intentionem, quando etiam videret parum aliquid in ipsius actionibus reprehensione dignum; ipsa nunquam importuna est mundo, nec offensa ab ipso conqueritur, sed semper contenta videtur & pacifica; ipsa nec ta-

citurna est, nec garrula, loquitur, quando oportet, nec quidquam dicit, quod suâ careat prudentiâ; ipsa non cogitat malum de aliquo, & quia ipsius cogitationes innocentes sunt, ipsius oculus simplex, ipsius verba absque dolo, credit facilè, omnes alios ejusmodi quoque esse: Ipsa semper comitem habet prudentiam, quæ non permittit illam decipi, & per quam inclinatur ad exercendam virtutem, quæ à Sancto Thoma tam necessaria judicatur ad conversandum bene cum proximo, quæque *Entrapelia* vocatur.

Quis distitebitur, quin esse ejusmodi devotio possit non nisi jucundissima cujuscunque conditionis hominibus, omnèsque devoti, qui ipsius amplectuntur institutum, sint homines in mundo amabilissimi, eodquod offendant neminem, nulli præbeat alicujus vel molestiæ vel timoris argumentum. Nonne verum est, homines mundanos, quibus contemptui est devotio, haud esse neque tam honestos, neque tam amabiles, uti homines devotos esse constat.

Tandem ne dicas, devotos esse homines nullius studiosos amicitia, & à quibus expectari non possit aliquid in necessitate obsequium; Dicas potius oppositum, quod, si quemquam habeas amicum fidelem, in quo tuam collocare possis fiduciam, ut certus sis, ipsum

Veri devoti
suaves sunt
& amabiles

Verus devotus est
sincerus &
fidelis amicus.

ipsum tibi nunquam defuturum in necessitate, hic esse non possit nisi ille, cujus vera ac sincera est devotio. An dubites, quin ille, qui probe agnoscit, Cor suum ita consecratum esse amori, ut obligatus sit sub æternæ pœnæ damnationis, non solum amare Deum suum ex totis viribus suis, sed etiam proximum, quamvis inimicus ipsius sit maximus, sicut seipsum? An dubites, inquam, quin ardentius & vehementius, suos amaturus sit amicos?

Est error credere, quod, ut aliquis verè sit devotus, oporteat negligere amicorum suorum omnem amicitiam. Omnino ex adverso non est cor tanto exaltans amore, sicuti est cor diligentis DEVM. Ipsi amor tantæ est vastitatis & amplitudinis, ut includat non solum DEVM; sed omnia, quæ spectant ad DEVM; Jam tibi iudicandum relinquo; an excludat ab illo amicos suos; Ipsi amor tam est fortis, ut velut ignis ardeat in medio glaci, eoque maxima odiorum ac persecutionum, quibus ab inimicis suis afficitur, frigora non possint extinguere ipsum; jam penes te sit iudicium, an non amore singulari Inos persecutus sit amicos? Ipsi amor tantæ soliditatis est & efficacæ, ut sibi satisfactum non credat, si ore duntaxat amet & verbo, sed veritatem illius attestari velit operibus, obsequijs & beneficijs suis. Quâra-

tione igitur liceat dubitare, quin exhibiturus tibi sit optima in necessitatibus tuis obsequia?

Si necessitas occurreret tibi, aliquod cuiquam communicandi arcum, à quo tua dependeret vita, tuusque honor, vel tuum alicui committendi thesaurum, cui crederes illum majori cum securitate, quàm ei, quem verum cognoveris esse devotum? Si desererent te omnes in contagiosâ quâdam peste, vel aliâ ejusmodi infirmitate, à quo auxilium expectare nisi ab ipso posses? Si exponere oporteret quenquam pro te bona sua, amicos suos, personam suam, propriamque suam vitam, à quo ingentes hos amicitia sperare posses affectus, nisi à vero devoto, qui amet te in DEO & propter Deum! Et hoc est, quod verus nuncupatur devotus, cujus amicitia certa est, constans & efficax, quæ amicitia mundi non pertingunt, quæ non nisi plene sunt infidelitate, deceptione, & propriæ studio utilitatis, de quo indies conqueruntur omnes: Et his consideratis adhuc dicas, devotos esse homines ingenuitate, honestate & charitate privatos, quibuscum nulla haberi possit vitæ consuetudo, ipsos esse homines insulos, qui nulli studeant amicitia, nec ulli aliquod impendant benevolentia argumentum?

Verum tu loqueris, reposuit mihi, de viris admodum prudentibus

Eeeee 3

bus

Verus devotus est amicus fidelis servando secretum & serviendo in necessitate,

oti
unt
iles

le
it
&
si-

bus, qui non collocant devotionem suam in figmentis exterioribus, in versione oculorum, & in certis oris vultusque compositionibus simulatis, quas eo sine efformant, ut observari se faciant velut homines, qui non sint sicut ceteri hominum: Tu loqueris igitur de ijs, quibus est anima recta & sincera, qui sunt absque dolo & absque simulatione, dum ita de prædicas devotos? Bene intelligis, dicebam ipsi; sed horum sunt pauci, & multo pauciores alij, qui plerumque non nisi externam ostendunt speciem: tanto deterius, sed defectus non oritur ex devotione. Qui reprehensione sunt digni, non sunt, nisi quia verè non habent devotionem, contenti si-

mulate eandem: Probè enim vides, omnes illos, qui eam verè ac sincerè amplectuntur, aestimari plurimum, & ita causam non habes condemnandi illam; & summa injuria est apud omnes mundi nationes ipsam despiciari.

Debuit in hoc mihi assentiri; non enim habuit, quod desuper replicaret mihi: Sed quia credebam, me non satisfecisse, quòd propugnaverim devotionem & devotos, ut illos è contemptu eruerem, nisi tam sublimem quòque insererem ipsius animo circa illam existimationem, ut ipsam amaret, eamque ipsemet possidere desideraret, devotusque esse vellet: adjeci ea, quæ mox percipies.

ARGUMENTUM.

Ut aliquis consolatus vivat in hoc mundo, & Beatus in altero, oportet devotum esse, & speciatim devotum erga Sanctissimam Virginem.

ARTICULUS III.

Nemo est beatus in hoc mundo, absque devotione.

Nemo unquam beatus vivere potest, nisi contentus; & nunquam contentus est quisquam, nisi id habeat, quod Cor ipsius desiderat. Jam immensa sunt hominis desideria, quæ nunquam tepieri, nec contentari possunt omni eo, quod minus est Deo. Certum igitur est, DEUM solum ipsum reddere posse beatum, eò quòd is solus reddere possit Cor

ipsius contentum. Hem, quæ ratione Cor ipsius contentum sit per possessionem DEI, nisi sit devotum? Docet enim Sanctus Thomas, quòd devotio sit voluntas prompta & deliberata, ad amplectendum cum gaudio ea omnia, quæ spectant ad servitium DEI. Illi, quibus nulla est devotio, non habent gaudium de DEO, nec fervorem ad requirendum illum, non igitur

igitur contentum habere cor possunt per possessionem ipsius, & consequenter nunquam sunt beati. Et ex hoc deducitur, quod contentus vivere volens in hoc mundo, debeat esse devotus.

Sed credere vix possum, animam verè & solidè devotam esse posse, nisi devotissima sit erga Sanctissimam Virginem. Quare non? interrogavit ipsum unus horum nobilium: Nonne satis est, si obsequia mea impendam DEO, cum solus ipse sufficiat ad operandum meam salutem: Præceptum est mihi in lege, ut adorem Dominum, DEUM meum, & alteri non serviam, nisi ipsi soli: sed præceptum mihi non est, ut adorem Sanctissimam Virginem, aut illi serviam, aut devotus ipsi sim, cum non sit DEUS.

Verum est, respondebam ipsi, Sanctissimam Virginem non esse DEUM, nihilominus est tota divina; volo dicere; Accedit ipsa tam prope ad DEUM, ut tota resurgens videatur splendoribus ejusdem ipsius gloriæ: Non est illa quidem ipsamet sol, apparuit tamen Sancto Joanni tota vestita sole: *Mulier amicta sole.* Verum est, ipsam non possidere divinitatem, velut proprium suum esse; tota nihilominus induta & circumamicta est illa velut vestimento suo. Sanctus Bernardus hac de re loquens dicit, quod eodem tempore, quo ipsa vestijt Filium DEI

paupere Humanitatis nostræ amictu, is revellit ipsam lux splendoribus divinitatis: *Denique & S. Bernardus, vestis illius, & vestris ab illo.* Si Filius infinità ratione honorandus est sub amictu Humanitatis, nonne mereatur Mater profundissima quoque obsequia, sub amictu divinitatis? An aspicere possit solem, quin aspicias ipsam; quæ tota vestita est illo? Verum quidem est, paria reddenda non esse honorum obsequia Filio & Matri; sed ex eo, quod imparia sint, non cessant tamen esse inseparabilia? An bene nôsti, quòulque extendenda sit devotio erga Sanctissimam Virginem?

Esset sanè horrenda impietas, credere, quod adoranda sit ipsa velut DEUS, vel sicut DEO famulandum ipsi: Non; ipsa non est DEUS, ipsa semper infinità ratio ne est intra DEUM: Sed non minus alta foret impietas, non agnoscere, quod ipsa exaltata sit plurimum super ceteros omnes Sanctos: Siquidem constituit ipsa Hierarchiam quandam particularem, quam implet sola, abs eo, quod quinquam habeat sibi æqualem; ita ut æquissima quædam hic sit tum excellentiarum, tum obsequiorum subordinatio. DEVS solus primum tenet ordinem, Sanctissima Virgo secundum, & omnes reliqui Sancti tenent tertium. Non nisi ad DEVM spectat, esse principium & causam primam creatura-

Qualis esse debeat congrua subordinatio devotionis nostræ,

tum,

rum, ipsi soli debetur honor & gloria, quia illius in proprio sinu suo tenet scaturiginem; illius tamen in se non tenet nec constringit rivulos; vult dimanare & effundi has super creaturas suas, eò quòd communicare illis velit ex sua abundantia: Non spectat etiam nisi ad Sanctissimam Virginem, quæ proxima est ipsi, recipere immediatè majorem illius communicationem. Ipsa igitur est largissimus quidam aqueductus, per quem DEVS suas effundit divitias super ceteros omnes Sanctos; sed tandem omnium aliorum Sanctorum est, talem illius recipere portionem, qualem placuerit DEO ipsis communicare.

Omnis devotio, quæ proficitur Sanctis vel sanctissimæ Virginem, redundat in Deum.

Quando veneratione & devotione prosequor Sanctos, non revereor in ipsis, nisi id, quòd receperunt à Deo; quando majori adhuc devotione prosequor Sanctissimam Virginem, quàm ceteros omnes Sanctos, non venetor in illa nisi id, quòd recepit à Deo: quando amore & præcipuà devotione prosequor Deum, adoro in ipso magnitudinem & excellentiam quandam supremam, quàm habet ex semetipso. Omnè id, quòd aspicio velut Religionis, aut devotionis meæ objectum, est DEUS, vel oritur à DEO, suo velut principio; Sic omnia mea obsequia religiosa, quæ impendere ipsi meæ mihi suadet devotio, revertuntur ad DEUM, & ad ipsum velut ad

ultimum suum referuntur terminum.

Nihil magis æquum, vel melius ordinatum est, quàm devotio animæ Christianæ, quando hanc observat rationem juxta Sanctæ Spiritum Ecclesiæ: Non dicatur, indiscretam ipsam esse; ipsam majori devotione ferri erga Virginem, quàm erga Deum ipsum; ipsam sapius & majori cum confidentiâ, obsecrare illam, quàm obsecret JESUM Christum; ipsam, unico Verbo, impendere creaturæ, quòd impendi non debet nisi soli DEO: talia proferte in medium, magna sanè est indiscretio; siquidem interroga animam hanc devoram, dicet tibi, se non cognoscere, nisi unum solum Deum, & unam solum Matrem Dei, & plures servos Dei, qui sunt omnes Sancti; intertationem suam esse, æqua & congrua reddendi omnibus obsequio ipsi à se debita, sed unicuique in suo ordine; DEO soli honores supremos; Sanctissimæ Virgini soli honorem inferiorem honore Dei, sed majorem eo, quem impendit omnibus Sanctis; Et denique omnibus Sanctis honorem majorem illo, quem debeat omnibus principibus mundi, sed inferiorem eò, quem Sanctissimæ impendit Virgini. Quis Aristarchus reprehendere audeat devotionem tam æquam, tam bene ordinatam, tamque rationi consentaneam?

Ad hanc exponendam differentiam, Est adoratio,

Devotio enim nimirum Christianorum est discretior.

In Latine
procul
Dulce.

Altera
hinc et
po Deo
lo.

tiam, utuntur Theologi tribus
 verbis, quæ ex eo, quòd deriventur
 è Græcis, non amplius hodie
 consentur velut barbata aut peregrina;
 sunt enim ita nobis familiaria,
 ut censei possint in nostro
 idiomate velut domestica & naturalia.
 Nuncupant ipsi honorem supremum,
 quem impendimus Deo, adorationem
 latræ, ita ut, si hanc impendere quis
 vellet alteri, quàm Deo, committeret
 idololatriam: Nuncupant devotionem,
 vel obsequia, quæ exhibentur Sanctissimæ
 Virgini, adorationem Hyperdulæ;
 Et tandem nuncupant honorem, quem
 deferimus cæteris Sanctis, adorationem
 Dulæ. Hoc verbum adoratio, quòd tam
 magnificum, tamque sacrum videtur,
 ut non nisi referendum esset ad solum
 Deum, suam nihilominus patitur
 latitudinem, quæ involvit & significat
 omne genus cultûs Religiosi, quem
 impendimus Deo, Sanctissimæ
 Virgini, vel alijs Sanctis.

Non nisi Deo soli debeo honorem
 supremum & adorationem latræ, hæc
 que illi debeo totam integram; si enim
 illius vel minimam partem impenderem
 alteri, quàm illi, etiamsi foret Sanctissima
 ipsius Mater, enormè committerem
 crimen, & verus evaderem idololatra;
 Et hæc ratione verum est, me ipsi
 hunc solum debere honorem, & non
 alium: Si enim contentus forem ipsi
 solum exhibere honorem Dulæ vel
 Hyper-

R. P. Isaac Consultat. Tom. III.

dulæ, maximâ afficerem ipsam injuriâ,
 eò quòd non honorarem ipsum, nisi si
 simplicem quandam creaturam, & impendendo
 ipsi hunc cultum, perpetrarem crimen
 abominandum.

Non nisi Sanctissimæ Virgini debeo
 cultum Hyperdulæ, & hunc ipsi soli
 totum integrum; Nam si minimam
 ipsius partem redderem alteri, quàm
 ipsi soli, merito arguerer, habere me
 devotionem indiscretam, injustam, &
 malè ordinatam; ita verum est, me illi
 non debere nisi hoc adorationis vel
 homagij genus, & non alterum; Nam
 si impendere auderem ipsi adorationem
 Latræ vel DEO, execranda blasphemiam
 me redderem obnoxium; & si contentus
 forem exhibere ipsi simplicem adorationem
 Dulæ, sicut servis Dei, cum ipsa sit
 Dei Mater, devotio mea potius foret
 indevotio, & impensa homagja irreverentia.

Tandem non nisi sanctis hominibus,
 vel sanctis Angelis debeo adorationem
 Dulæ; & hæc est religiosus & supernaturalis
 honor, non nisi debitus ijs, quos honorat
 Ecclesia velut Beatos; Nam si præsumerem
 ex immoderata quâdam obsequiositate
 ejusmodi homagium impendere principibus
 mundi, qui digni sanè sunt omni honore
 politico & humano, qui reddi potest &
 debet vivis hæc Majestatis Dei imaginibus;
 digni autem non sunt nec unico atomo ho-

ffff

notis

Adoratio
 Hyperdulæ,
 pro sola
 sanctissima
 Virgine.

Adoratio
 Dulæ pro
 omnibus
 Sanctis.

notis religiosi & supernaturalis. Hoc esset extollere idolum Dagon, illudque collocare super Altare juxta Arcam Domini: Ita abs eo, quod aliquid dividamus, vel confundemus, aut extra ordinem collocamus, reddere debemus omnem honorem DEO soli, omnem

honorem soli Sanctissimæ Virgini, & omnem honorem cæteris Sanctis. Honorate, adorete, magnificate quamlibet ex ipsis in suo Ordine, nec metuite, vos excessuros unquam impendendo ei omnem honorem ipsi debitum.

* *

ARGUMENTUM.

Quâ ratione exerceri possit devotio erga Sanctissimam Virginem, quin committatur aliquis defectus.

ARTICULUS IV.

Regala certa devotio- nis erga sanctissimam Virginem.

NE tuam metiaris devotionem ex tenetudine Cordis tui, nec ex fervore precum tuarum, nec ex zelo exstimulante te ad honorandum Sanctissimam Virginem, nec ex magnitudine confidentiæ, quam collocas in potenti ipsius Intercessione; hæc omnia non sunt, quæ constituere possunt vel excessum, vel defectum devotionis tuæ; sed attendenda est natura ipsius obsequij, quod ipsi impendis. Si impenderes ipsi minimam partem honoris Supremi, qui latria dicitur, solique debetur Deo, etiamsi id fieret cum affectu Cordis tui satis moderato, merito arguendus & explodendus fores: Ah! indiscretio; ah! criminofus immoderate devotionis excessus! nimium hoc est, plus ipsi, quam debeas, impendis. Sed quamdiu contineris intra limites Hyperdulæ, quæ tota integra de-

betur Sanctissimæ Virgini, dilata & extende, quantum volueris & potueris devotionem tuam, nec cohibe affectus tuos, fervores tuos, confidentiam tuam, nec tuum pro ipsius gloria zelum, & metuere noli, te unquam abripiendum in aliquem excessum. Quando atderes tanto fervore, tantoque amore, quanto exarsit Seraphicus Doctor Sanctus Bonaventura, ipsam cum S. Bernardo his alloquens verbis: *O magna, ô pia, ô multum laudabilis MARIA: Tu nec nominari potes, quin accendas; nec cogitari quidem, quin recrees affectus diligentium te: Tu nunquam sine dulcedine divinitus in sita pia memoria portas ingrederis.*

S. Bonavent.
in spec. B. V.
c. 8.

Si haberes zelum æquè succensum, nec minus extaticos devotionis raptus, quales sunt illi, quos ostendit Ecclesia in devotione suâ erga amabilissimam hanc Matrem, dura

Tithemius
Catalogo
Oratorum II
S. Be-
dici c. 34
Abbas An-
thonis;
Abbas Regi-
nae
 dum indies decantat ipsi per aliquot
 menses in anno Antiphonam hanc
 totam amore plenam, totamque
 caelestem, *Salve Regina*. Nonne
 admiraris devotionem cordis, unde
 ipsa profecta est? Dicitur iucun-
 distimum hunc fructum esse devo-
 tionis, quâ insignis fuit celebris
 ille Hermannus cognomento con-
 tractus, de quo superius jam ver-
 ba feci, tanquam de viro ex illu-
 strissima prosapia oriundo, sed à
 naturâ tam male effigiato, ut pro-
 jecerit ipsum in mundum, velut
 parvam quandam informem mas-
 sam, & quasi in orbem quandam
 contractam, citra id, quod con-
 cesserit ipsi quasi usum unius è
 membris Corporis sui: Sanctissi-
 ma Virgo, quam amabat arden-
 ter, & incessanter deprecabatur,
 tantâ pulchritudine condecoravit
 ipsius animam, quantâ deformitate
 natura ipsius scedaverat Corpus;
 Siquidem evasit in prodigium San-
 ctitatis & pietatis, ac pulcherri-
 mum Ordinis S. Benedicti Orna-
 mentum, uti refert Abbas Tithem-
 ius.

Hic fuit, qui in gratitudinem
 tantorum favorum ab ipsâ accepto-
 rum concinnavit illi eximiam hanc
 Antiphonam, in quâ, postquam
 salutaverat ipsam velut Reginam
 suam, ac Matrem Misericordiæ,
 vocat eam *vitam suam, dulcedi-
 nem suam, & spem suam*. Assumit
 etiam vocem omnium filiorum Evæ,
 qui miseri sunt exules, ipsique di-

cit nomine omnium: *Ad te cla-
 mamus, ad te suspiramus gementes
 & flentes in hâs lacrymarum valle:*
 Et posthæc novo prosus cum fer-
 vore denuò prosequitur: *Eia ergò
 Advocata nostra illos tuos misericor-
 des oculos ad nos converte, & JE-
 SUM benedictum fructum Ventris
 tui nobis post hoc exilium ostende.*
 Tandem postquam omnes has tam
 ardentes, tanque affectuosas ef-
 fuderat preces, ex intimo cordis
 sui profectas, quasi totus exhau-
 stus esset viribus, & amplius nil
 posset, suum absolvit Carmen per
 tres exclamationes, quæ veluti tot
 sunt deliquia amoris, in quibus
 exhalat per breves & intercessas vo-
 ces, reliquas animæ suæ flammæ:
*O Clemens! O pia! O dulcis Vir-
 go MARIA!*

An quidquam affectuosius sit in
 mundo, majori plenum reveren-
 tiâ aut fervore majori? Nonne di-
 ceres, quod ipsam aspiciat, ipsam
 honoret, ipsamque obsecret velut
 ipsum Deum? quid dicere posset
 amplius divinæ Majestati suæ? Et
 tamen devotio ipsius erga sanctissi-
 mam Virginem, quæ edulque pro-
 grediebatur, nec excessiva erat,
 nec indiscreta, eòquod nunquam
 deseruerit ordinem adorationis Hy-
 perdulciæ ipsi debita.

Verum est, quod plures Hæreti-
 ci, quibus accenietur Petrus Pseu-
 do-Martyr, videantur speciale ac-
 cepisse mandatum ab inferno, ad
 indicendum bellum egregiæ huic

Gasta bene
 devotionem
 admirabilē
 Antiphonæ:
Salve Regina

Petrus Pseu-
 do-Martyr
 in Comen-
 ad cap. 3.
 prioris ad
 Coriath,

Heretici
abhorrent
pulehram
hanc Anti-
phonam,

Antiphona: tantum is erga illam demonstrat horroris. Oppugnat eam in omnibus ipsius verbis; sed nec unicum illorum est, sub quo non maneat obtritas: obtritas inquam, velut sub ictu fulmineo, dum tota Ecclesia ex eo sibi suum facit triumphum, illamque incessanter repetat maximam cum cordis sui jubilatione: quoties namque observaveris, quod, dum venit in cantanda eximia hac Antiphona sub finem officij divini, tota Ecclesia, & Clerus, & populus, & viri, & pueri, succensi videantur zelo inusitato, prorsusque novo, omnesque unanibus votis, suas in caelum emittant voces, clamando cum omni, quae superstes ipsis est, fortitudine ac animi conrentione: O Clemens! O pia! O dulcis Virgo MARIA!

Quis audeat dicere, totam Ecclesiam a Sancto Spiritu directam, alere devotionem excessivam vel indiscretam erga sanctissimam Virginem, dum ita suum ostendit zelum in glorificando illam, in invocando illam, in exhibendo illi sua signa amoris? Non, ipsa excedere non potest, eo quod permaneat semper in ordine adorationis Hyperdulix, quam totam debet Matri huic Admirabili: hanc reddit ipsi soli, & in tota perfectione,

qui reddere ipsi potest: Ne metuas, excessurum te unquam, quando haberes solus devotionem, zelum, reverentiam, & nobilissimos quosque affectus, quibus tota Ecclesia prosequitur ipsam, non prorueres tamen in excessum, nec indiscretionis argui posses tua devotio; sed potius ex adverso, quis suspectam non teneat fidem & innocentiam alicujus animae, quae erga Sanctissimam Virginem nihil alit devotionis? Nonne observatum est, specialem semper extitisse notam omnium haeticorum omniumque reproborum, & percontata, ferè saecula aluisse hos contemptum, aversionem alios erga Virginem Sanctissimam? Omnes impugnantur ipsam diversis modis, & omnes tantò magis exaltant ipsam, tantòque clarius illustrant gloriam triumphi ipsius: Et ideo decantat ipsi Ecclesia, applaudendo illius gloriæ, & assumendo sibi partem ipsius gaudij: *Gaude MARIA Virgo, cunctas haereses sola interemisti in universo mundo.* Attinendum non sit, insinuasse te vaporem quendam infernalem, spiritum quendam impietatis vel haesios in animas, quae nihil fovent devotionis erga Sanctissimam

Virginem.

* * *

ARGU.

ARGUMENTUM.

Boni effectus, quos devotio erga Sanctissimam Virginem producit in animabus.

ARTICULUS V.

Ecce putas, quod Deus edificare volens primam Matrem omnium viventium, assumpserit os e Corpore primi hominis, ut ex eo formaret Corpus hujus feminae? Ecce non sumpsit terram, sicut jam fecerat, ad formando Corpus viri? Et unde est, quod, postquam abstulit unam e costis e corpore viri, in hujus locum substituerit solummodo carnem? Et replevit carnem pro ea: Nonne reddere ipsi poterat aliud quoddam os pro eo, quod illi abstulerat? Quodnam est hoc mysterium? Offibus fortitudo est & firmitas, non nisi infirmitas & debilitas carni? Quales permutatio, quae tam inaequalis videtur & iniqua? Vir confert fortitudinem suam feminae, & in hujus vicem non accipit nisi infirmitatem.

Tertullianus asserit, quod Deus Creator producit Adam, primum hominem, meditatus fuerit JESUM Christum, secundum Adam: *Christus meditabatur homo futurus.* Bene igitur complere possumus institutam comparationem & dicere, quod producit primam feminam, quam dedit Adae in adjutorium ipsi simile, meditatus fuerit

Sanctissimam Virginem, quam velut adjutorium simile dare voluit Adae secundo. Id, quod accidit in opere creationis, figura erat & propheta illius, quod implendum fuerat in magno mysterio Incarnationis, pro Redemptione hominum.

Ibi videbatur primus homo dare feminae ossa sua & fortitudinem suam, ut esset idonea ad adjuvandum se in adimplendo populis mundo, dum ipse in hujus vicem non accipit nisi carnem & infirmitatem: Hic videtur secundus Adam JESUS Christus, induere Sanctissimam Virginem virtute sua divina, ad cooperandum cum ipso, magno sane negotio, procurandae saluti omnium electorum, non aliud nisi carnem & infirmitatem in hujus locum recipiens ab ipsa. Quid magis est admirabile, aspiceret infirmitatem humanam, quam Deus Omnipotens recipit a Sanctissimam Virgine, vel aspiceret potentiam divinam, quam recipit Sanctissima Virgo in permutationem ab Omnipotente Deo? Utrumque pari quasi ratione videtur incomprehensibile: Sed utrumque erat necessarium, ut nimirum secundus Adam haberet adjutori-

F f f f 3

um

um sibi simile, & ambo essent velut Pater & Mater, longe hujus & numerosæ posteritatis omnium electorum.

Relinquamus modò infirmitatem carnis humanæ, quam secundus Adam recepit à secundâ Eva, & consideremus solummodò stupendum prodigium, aspiciendo esse & robur viri, data femine; id est, potentiam infinitam DEI datam & collatam Sanctissimæ Virgini, ut utatur illâ in favorem eorum, quos aspicit, quosque amat suos velut filios: Et in hoc aspicias inestimabilem omnium eorum, qui erga ipsam devoti sunt; felicitatem.

Exod. 17.
v. 6.

Magnum
miraculum
in deserto.

Revoca in memoriam, quod exaratum est in exodo. Filij Israël faciebant iter per desertum, & pergebant in terram promissionis sub directione Moyſis, qui cum in itinere maximam tolerarent sitim, Deus Moyſi præcipiebat, ut loqueretur ad aliquam petram, ipsique præriperet, ut daret aquam infelici huic populo: Moyſes non contentus ad petram loqui, suâ ipsam percussit Virgâ; Et ipsa abundantissimas profundere cepit aquas. Ecce tibi ingens miraculum; sed apparuit posthæc id longè adhuc majus, eòquod hæc aquam nunquam fuerit exsiccata, ipsisque deluerit nunquam in toto itinere, quod protractum tamen fuerat ad quadraginta annos omninò integros: Adhæc prodigi-

osissimum hoc apparuit miraculum, quod, cum ipsi peregrini fuerint, sapiusque coacti mutare locum, hæc aqua ubivis fuerit ipsos secuta.

Sive petra, quæ aquæ hujus fons fuerat & scaturigo, ambulaverit post ipsos, velut quidam amonæ præfectus, qui fideliter sequitur exercitum, quocunque vadat; videtur dixisse hoc Sanctus Paulus in primâ ad Corinthios: *Consequente eos petra*; Petra, inquit, ambulabat post eos: Sive aqua sola, mediante alio quodam prodigio, quod non minus fuisset stupendum, secuta fuerit ipsos ubivis, quamdiu suum prosequerentur iter, tranquillè modò fluens in morem amnis per campum planum, modò flexuosè decurrens cum murmure inter petras, modò cum impetu torrentis insilat se præcipitans in valles, modò suam contra naturam iterum ascendens, suâque super montes prosequens cursum, & ubique ad bibendum crystallinam offerens aquam in magnâ abundantia, ad resocillandum integrum, eundemque numerosissimum exercitum, totumque ipsius comitatum, ita ut nunquam defuerit ipsis aqua, quamdiu ambularent per desertum. Quis dissidebitur, hæc esse prodigia continuâ omnium sæculorum digna admiratione? Nihilominus nonnisi figuræ hæc erant, quarum nos possidemus veritatem, quæ
spe

sine comparatione magis est stupenda.

Filij Israël representabant id, quod nos sumus: Desertum, per quod faciebant iter ut pervenirent ad terram promissionis, erat figura lacrymosa hujus vallis, quae necessario perambulanda nobis est, antequam pertingat ad beatam illam terram viventium nobis promissam: Ipsi tolerabant sitim, nos toleramus longè vehementiorem, dum incessanter aestuamus nostrarum igne concupiscentiarum; Et aqua, quae necessaria ipsis erat, ne perirent, significabat gratiam, divinam hanc & omnino prodigiosam aquam, sine qua pereundum foret omnibus nobis: Tandem petra, quae dabat has aquas, manifesta figura erat JESU Christi, qui omnes gratias è sinu suo nobis effundit, uti luculentis verbis id explicat Sanctus Paulus: *Petra autem erat Christo.*

Sed nondum est satis; Ecce, quod maxime stupendum in miraculo: Quae ratione fieri poterat, ut aqua ubivis sequeretur ipsos, & nunquam deesset illis? Video bene, quod Moyses educat ipsam è petra virtute percutientis virgae; sed quis aperuit ipsi ubivis canalem, vel aqueductum quis praeparavit ipsi? Quis contulit ipsi cursum tam fidelem, tamque obsequiosum, ut continuo inquireret miserum hunc populum, ipsius potum propinaret in necessitate

suà? Quis impertitus est illi hanc inclinationem? Et cui tam singularem debebant favorem, à quo conservatio dependebat vitae ipsorum?

Nonnulli Rabbini apud Lyranum & Genebrardum affirmant, quod concesserit DEUS favorem hunc meritis & precibus MARIE, sororis Moysis, & magni Sacerdotis Aaronis; Et ecce quomodo discurrant ad probandum, id, quod dicunt. Favor hic duravit quadraginta annis, quod totum fuit tempus, quo populus hic permansit in deserto; & quadraginta annis, postquam egressus est ex Aegypto, loquitur scriptura de morte illustris hujus feminae, MARIE inquam, quae soror erat magni Prophetæ, magnique Sacerdotis: Et quanto magis mentionem facit, quod inceperit populus penuriam patii aquarum: Valde igitur veritati est consonum, concludant ipsi, procurasse illam, ipsisque conservasse ingens hoc beneficium aquarum in deserto.

Dicunt insuper ex antiqua traditione, quod hæc petra, quae dabat aquas, quamque scriptura non vocat petram magnam, fuerit solummodo petra parva, vel lapis parvus, & admodum levis; quodque hanc petram portaverit MARIA quocunque locorum, afferens illam in sinu suo, quodque in necessitate aliud non fecerit, nisi quod sumpserit illam in manus suas,

Applicatio
hujus præ
digi.

Lyranus
n. 26. v. 6.
Genebrardus
in psal.
77. v. 16.

suas, & monstravit populo, sicque profuderit ipsa semper aquas in magnâ abundantiâ: Est liberum cuique credere, quidquid voluerit, traditioni Rabbiorum. Sed detegenda & demonstranda hic est veritas, sub hac abscondita figurâ.

Magna hæc potestas, quæ MARIA soror Moysis pollebat apud Deum, ad obtinendum populo aquas, quæ nunquam deficiebant, non erat, nisi tenuis adumbratio potestatis supremæ, quæ MARIA Mater Salvatoris semper valebat apud Filium suum Unigenitum, Redemptorem nostrum, ad obtinendum nobis ab ipso abundantiam gratiarum, nunquam nobis deficientium: Sequuntur illæ nos, quando etiam defleimus à rectâ obligationis nostræ semitâ; descendunt ad nos, usque ad abyssum profundissimarum miserationum nostrarum; currunt post nos usque in mediam lapidei cordis nostri duritiem; unico verbo; misericordia nos semper prosequitur usque ad ultimum suspirium vitæ nostræ, juxta hanc vatis promissionem: *Et misericordia tua subsequetur me, omnibus diebus vitæ meæ.*

Psal. 12.

vers. 6.

Divina
MARIA
portans JE-
SUM Chri-
stum, te-
net fontem
gratiarum

Ad te, divina MARIA, Virgo Mater Redemptoris mei, ad te confugiendum est nobis: Tu circumfers in sinu tuo prodigiosam petram, quæ nobis dat aquas. Hæc petra est JESUS Christus, in-

exhaustus omnium gratiarum fons in sinu suo
& origo: Virginali tuo gremio Prov. 3.
consignavit DEUS Pater hunc a. vers. 14.
quarum gratiæ fontem toto tem-
pore peregrinationis nostræ, ut
omnes mortales suos ad gremium
tuum convertant oculos, ad hau-
riendum ex eo omnes gratias sibi
necessarias, quamdiu viatores ca-
gerint in terris: *Deriventur fons
res tui foras, & in plateis aquas
tuas divide:* Diffluent fontes tui
extra te, O Mater Misericordiæ,
cùm non conserves eos, nisi ut
nostras consoleres necessitates:
Dispertire aquas tuas palam, cum
omnes, qui sitiunt illas, porrigant
ad te manus, & omnes sua tibi of-
ferant corda, velut totidem vasa
vacua, nihil aliud desiderantes,
nisi ut impleantur.

O quàm infelices sunt animæ,
quæ nullâ servantur egi: Sanctissi-
mam Virginem devotione? Quo-
ibant, ut inveniant gratiam apud
Dominum, cum nullam nisi ipsâ
mediate ulli velit impertiri: *Ni-
hil nos habere voluit, quod per ma-
nus MARIE non transiret.* O
quàm felices animæ ipsi verè de-
votæ! quid enim deesse ipsis po-
test, cum habeant thesauros aper-
tos, illòsque haurire possint cum
gaudio ex fontibus Salvatoris.
Ecce magnas prerogativas; Ec-
ce consolationes copiosas; Ecce
fiducias firmas ac solidas eorum
omnium, qui verè devoti sunt
Sanctissimæ Virgini.

ATU

ARGUMENTUM.

Nihil tam periculosum est, quam collocare suam salutis spem in externis quibusdā signis devotionis erga Sanctissimam Virginem.

ARTICULUS IV.

HAud me. lateat, quod plures Sanctorum Patrum dare videantur maximam æternæ salutis spem omnibus Sanctissimæ Virgini devotis, sed hi loquuntur de devotis veris, & non imaginariis. Probè novi, Sanctum Anselmum dixisse, juxta relationem Sancti Antonini: *Sicut o Beatissima omnis à te aversus. & à te despectus, necesse est, ut intereat: Ecce sententiam condemnationis in omnes eos, qui nullam habuerint devotionem erga Sanctissimam Virginem: Ita ad te omnis conversus, & à te respectus, impossibile est, ut pereat.* Ecce certitudinem salutis pro omnibus Sanctissimæ Virgini devotis. Sed loqui intendit ipse de veris devotis, & non imaginariis, qui simplicem apparentiam & speciem externam ostendere & ostendere volunt pro ipsa veritate.

Novi Sanctum Bonaventuram scripsisse in Psalterio Sanctissimæ Virginis: *Omnes eos, qui digni servierint ipsi, justificandos fore & salvandos; omnesque eos, qui ipsam neglexerint, infallibiliter mor-*
R. P. Isaac Consulias, Tom. III.

rituros in peccatis suis. Sed qui biliter prodigni intersunt ipsi, nisi illi, qui curat salutem. non amplectuntur devotionem erga ipsam, vel aliquam ipsius Confraternitatem, nisi ut imponant sibi legem vivendi magis Christianè, frequentandi sæpius Sacramenta, jejunandi certis diebus, accedendi frequentius Ecclesiam, studendi fidelius imitationi hujus Regine Sanctorum omnium, ipsius puritati Virginali, ipsius charitati, & reliquis ipsius virtutibus, & potissimum nunquam tollerandi aliquid in animabus suis commorari peccatum. Ecce eos, qui dignè serviunt ipsi, quos ipsa velut veros suos respicit devotos, quique admodum certam suam sibi habent salutem. Quinam sunt ergo, qui ipsam negligunt? sunt ij, qui contenti sunt externas aliquas observare caeremonias, velut portare Rosarium aut scapulere, vel in honorem ipsius jejunare die Sabbathi, ut habeant saltem tenuam aliquam devotionis suæ apparentiam, supra quam fundare possint aliquam salutis suæ certitudinem, eòquod audiérine, devotos erga Sanctissimam Virginem nunquam
Ggggg peti-

peritutos. Ecce falsos devotos, qui negligunt ipsam, quique moriuntur in peccatis suis.

Semper periculosum est colligere ipsum in exemplo quodam miraculoso

Exploratum ulterius habeo, Auctores, qui scripserunt de devotione erga Sanctissimam Virginem, plura recensuisse exempla eorum, quos eruerit è portis mortis, ac etiam illis inferni, dicentes, quòd condemnati jam fuerint, eò quòd maximi existerint peccatores, sed ex eo, quòd devotione quòdam persecuti fuerint hanc Matrem Misericordiz, obtinuerint mediante potentissimâ ipsius intercessione horrendæ hujus revocationem sententiæ, gratiasque se convertendi, ac tandem felicitatem pertingendi ad portum salutis. Sed si verum est, rarissima & inusitatissima hæc sunt miracula, quæ nemo promittere sibi audeat, absque magnâ temeritate.

Vel esse potest, hæc non esse, nisi puras illusiones diaboli, qui eo nomine excitat affectus doloris in corde maximorum peccatorum, vi cujus persuasum sibi habeant, se ex integro esse convertos, qui tenerrimas eliciat ex ipsis lacrymas, qui invocare faciat illos Sanctissimam Virginem, verbis omni reverentiâ ac amore plurius, representando ipsis, quòd licet vitam duxerint sceleratam, nihilominus semper magnam habuerint fiduciam in ipsius bonitate, & fideliter indies recitarint ipsi certum salutationum Angelicarum

numerum: Et sic valdè tranquillè excipiunt fata, moriuntur securi, citra id, quòd metuant judicia Dei, dimittentes omnem de peccatis suis cogitationem, quamvis enormissima hæc sint, maximòque multiplicata numero, & nullâ unquam expiata pœnitentiâ; nec loquentes, nisi de confidentiâ, quam semper habuerint erga Advocatam miserorum peccatorum, invocando ipsam: O Sanctissima Virgo, illos tuos misericordes oculos ad me converte pauperem servum tuum: semper dictum mihi fuit, semperque id firmiter credidi, non passuram te unquam aliquem, servorum tuorum damnari.

Et quando tam pacatè mori conspiciunt existimatus hic Sanctissima Virgini devotus; dicunt omnes: ô quàm facilè obtinetur salus mediante Sanctissimâ Virgine! Haud opus est, nisi quotidie parvâ quòdam ipsam prosequi devotione, & de cœterò in pace vivere: constat enim, pessimè semper hunc vixisse hominem, qui nihilominus sancti instar est mortuus, eò quòd Sanctissimæ Virgini extiterit devotus, recitans ipsi plures quotidie salutationes Angelicas. Et forsitan diabolus est, qui totam hanc ludit tragediam, ut decipiat simplices, ipsisque persuadent securè vivere se posse in peccatis, nec habere, quòd metuant, se in his vel morituros, vel esse damnandos, modò parvam quandam erga

erga Sanctissimam Virginem fo-
veant animo devotionem. Con-
fidentia sanè præsumptuosa, &
propterea temeraria! dici potest, pe-
riculosissimam hanc esse fraudem
dolumque diaboli.

Tandem enim periculosius ni-
hil est, quàm suam spem salutis col-
locare in parvis quibusdam devo-
tionis erga Sanctissimam Virginem
apparentijs; eòquòd hæc non ser-
viant, nisi ad conferendam confiden-
tiam animæ perseverandi in pec-
catis suis absque anxietate, sub ex-
spectatione potentis auxilij, quod
nunquam non porrigit ipsa servis
suis. Illa quidem potentissima
est, verùm sit tuam exigas vitam
in peccato & illud teneas adhuc in
articulo mortis, tuæ infixum ani-
mæ, quando & ipsa, & totus si-
mul paradifus orateat pro te, de-
fendere te non possent adversus
rigorem justitiæ Dei, quæ implaca-
bilis est erga eos, qui vivunt & mo-
riuntur in peccato, quocunque
devotionis apparentis velo tuas
coneris obtegere iniquitates.

Tam firmiter teneo, devotio-

nem erga Sanctissimam Virginem
esse unum ex certioribus notis
prædestinationis nostræ, & unum
è solidioribus argumentis, quæ ha-
bere possumus de salute nostrâ æ-
ternâ, ut lubens darem vitam
meam pro defensione hujus veti-
tatis. Utinam publicare illam pes-
sem voce tonituri per universum
orbem, sed loquor de devotione
verâ ac sincerâ, quæ cordis occu-
pet penetrabilia, persuadens ipsi,
ut magis ipso inferno oderit pec-
catum, quæ minoris æstimet ap-
parentias externas, quàm purita-
tem animæ & innocentiam vitæ:
imitari malit, quàm precari San-
ctissimam Virginem, quæque in-
cessanter contendat illi placere,
& oculis Unigeniti Filij ipsius JE-
SU Christi. Si ejusmodi tua er-
ga Beatissimam Virginem fuerit
devotio, vivere poteris in pace,
& firmâ fiduciâ sala-
tis tuæ.

Qualis de-
votio erga
Sanctissi-
mam Vir-
ginem asse-
currere
possit sala-
tem no-
stram.

